

Razni oblici propagande i suradnje Gradskog muzeja u Virovitici

Danica Draganić
Gradski muzej Virovitica
Virovitica

Već od početka postojanja i rada Gradskog muzeja u Virovitici, prije 35 godina, među ostalim muzejskim aktivnostima radilo se dosta i na popularizaciji mnogih oblika muzejskog rada, s jedne strane da se obogate novoosnovane muzejske zbirke, a s druge strane da se privuče što veći broj posjetilaca. Tadašnje prilike, potrebe i mogućnosti uvjetovale su i vrste tih aktivnosti. Već u akciji na osnivanju ustanove, o tome se pisalo u lokalnim novinama, osnivač muzeja bio je Muzealni odbor od 12 članova, ljubitelja starina iz redova građana, na kinopredstavama su se prikazivali dijapozitivi s pozivom da se stari predmeti poklone muzeju, školska djeca su na osnovi tiskanog upitnika bilježila što od starina ima po kućama. Prvi se put obilježavao Tjedan muzeja 1956. godine i tom prilikom je kustos održao nekoliko prigodnih predavanja o sakupljanju i čuvanju starina, spomenicima kulture, u izlozima dućana postavljeni su muzejski predmeti s obavijestima, s učenicima gimnazije su obavljena manja arheološka istraživanja. Kako muzej nije imao vlastiti izložbeni prostor, priređivale su se razne izložbe u drugim pogodnim prostorima, kako od muzejskog materijala tako i likovne. Postojalo je i Muzejsko društvo kao neformalni krug prijatelja Muzeja.

Od tog vremena promijenio se položaj muzeja u društvu, pa se mijenja i oblik, svrha i vrsta muzejske propagande. Veći broj posjetilaca donosi direktno veće financijske rezultate, a posredno služi kao pokazatelj veće uspješnosti. Dobro poznato pomanjkanje novca traži veće zalaganje muzealaca, izvan njihovih redovnih dužnosti jer, kad bi se čekala samo redovna sredstva, mnogo toga se ne bi nikad ostvarilo.

Navedimo najprije osnovnu propagandu koju primjenjujemo, slično kao i druge srodne ustanove, da upozorimo posjetioce na naše akcije, stalni postav, povremene izložbe. Plakate (50-ak svaki put) lijepimo po gradu, na oglasne stupove, stavljamo u izloge, šaljemo u škole i poduzeća. Za svaku izložbu šaljemo 100–120 pozivnica ili kataloga, na adrese društveno-političkih radnika, nastavnika, redovnih posjetilaca. U gradu imamo ormarić za obavijesti, s fotografijama postava i obavijesti o vremenu kada je muzej otvoren, a ispred Dvorca, uz Podravsku magistralu, veliku ploču (2,5m × 1m) s natpisom MUZEJ, nekadašnju reklamu za ugostiteljski objekt, koju smo dobili na poklon. U prizemlju zgrade postavili smo natpise na pet jezika o vremenu kad je muzej otvoren. Sredstva lokalnog

Naljepnica na boci votke PIK-a Virovitice

javnog informiranja, »Virovitički list« i Radio, vrlo su dobar, efikasan i popularan način za objavljivanje novosti o našoj djelatnosti i s njima uspješno suradujemo. Prije nekog vremena, svaki tjedan, cijele godine, predstavljali smo po jedan muzejski predmet, većinom iz postava, fotografijom i kratkim tekstom što je pisao kustos. Obuhvaćene su bile sve zbirke muzeja, ono što je moglo zanimati širi krug čitalaca. Sada, već drugu godinu, kustos povjesničar piše Kalendar događaja (kartica teksta). Svaka se izložba obično najprije najavljuje, a nakon otvorenja daje prikaz s fotografijom. U toku godine svaki kustos objavi nekoliko članaka o djelatnosti svoje zbirke i ima nekoliko razgovora u kulturnoj emisiji na radiju. Novinar lista zadužen za kulturu, redovito prati događanja u muzeju i o tome objavljuje i veće prikaze. Prilikom otvaranja stalnog postava 1984. čitava srednja dvostruka stranica bila je ispunjena fotografijama muzejskih izložaba. U redovnim rubrikama obavijesti u novinama i na radiju uvijek su podaci o muzeju.

Kako već ne možemo sve posjetioce dovesti u muzej, priređujemo putujuće izložbe. Naručili smo posebne, male, sklopive panoje prikladne za prijevoz u kombiju. Na njima je postavljena izložba Kroz prošlost Virovitice i ponuđena poduzećima, školama, mjesnim zajednicama, uz određeni udio u troškovima. Obišla je polovicu onih kojima je ponuđena, no nije bilo nekog financijskog rezultata, ali je ipak bila dostupna većem krugu posjetilaca. Materijale iz zbirke posuđujemo pojedinim poduzećima, često za izložbe uz neki prigodni datum ili proslavu. Većinom su to likovni radovi, a bio je i postav čitave seoske sobe. Ove godine u ormarima kabineta za likovni odgoj Srednjoškolskog centra postavljamo predmete iz različitih zbirki pogodne za likovno obrazovanje. Poneki predmeti izloženi su u izlozima, pojedini likovni radovi posuđeni su na dulje vrijeme biblioteci za ukras zidova. U velikim izlozima Zagrebačke banke u gradskom središtu izlagani su likovni radovi, razni muzejski predmeti, a prije nekoliko godina i velik plakat za Dan muzeja, ali nažalost takvi prigodni plakati nisu pogodni da se u muzej privuče širi krug građanstva.

Ponešto iz muzejske građe došlo je i raznim drugim putovima do gledalaca i potrošača. U virovitičkom hotelu čitav zid kavane dugačak deset metara pokriva grafika stare Virovitice iz XVII. stoljeća a manje su po zidovima predvorja i soba. U svim dosadašnjim turističkim vodičima grada ima i fotografija i podataka o Muzeju. Prije više godina proizvodila se ovdje votka pod nazivom »Zlatna bula« (Bela IV je Zagrebačku bulu izdao ovdje) s crtežom stare tvrđave. Većina suvenira rađenih prigodom 750. godišnjice grada (1984. g.), imala je za

Jedan od dijapozitiva koji su se prikazivali u kinu prvih godina postojanja Virovitičkoga gradskog muzeja

podlogu materijale iz muzeja, fotografije, dokumente, grb grada, staru seosku arhitekturu itd.

Sedamdesetih godina Muzej je počeo preuzimati izložbe iz drugih sredina. Pri planiranju izložaba mora se voditi računa o sredini u kojoj muzej djeluje, treba misliti na ukus, želje i zanimanje posjetilaca, ali s druge strane, zadaća muzeja je i obrazovna, pa treba uravnotežiti dobar posjet i odgovarajući kulturni utjecaj na posjetioca. Pitanje je kako naći pravi put između praćenja sadašnjeg ukusa većine posjetilaca i kulturne misije muzeja, koliko novca utrošiti na, po našoj procjeni, vrijedne izložbe, a koliko težiti samo za većim brojem posjetilaca. Ako se uspjeh Muzeja, pojedine manifestacije ili rada kustosa vrednuje po broju posjetilaca, ili Muzej prema tome dobiva novac, teško je raditi samo po savjesti. Osim toga, često se za takvu vidljivu, brojčano dobro posjećenu manifestaciju lakše izdvoji novac jer ona privlači mnogo »korisnika kulturnih dobara«, a mnogo je teže, od tih posjetilaca kao delegata u SIZ-u dobiti sredstva naprimjer za otkup neke, naizgled neugledne građe, uređenje spremišta, restauraciju predmeta.

Poštanska oмотnica i marka s motivima muzejske građe izdane prigodom obilježavanja 750. godišnjice Virovitice

Teško postizemo potrebnu ravnotežu između »sakupljanja, čuvanja i obrade građe« i »prezentacije«, jer oni koji raspolažu i dodjeljuju novac lakše odobravaju, katkada i visoke iznose za ono što je svima vidljivo, jasno i očito u muzejskom radu.

U toku godina naš je muzej na razne načine pokušavao namaknuti sredstva za proširenje raznih područja muzejske djelatnosti. Pokušavali smo i ostvarivali suradnju s mnogim virovitičkim poduzećima i organizacijama, koji su, kao pokrovitelji izložaba naprimjer, preuzimali troškove kataloga, plakata, prijevoza. Osiguravajuće društvo »Croatia« kao pokrovitelj izložbe ručnih radova osiguralo je poklone sudionicima. U prostorijama Zagrebačke banke bile su nekoliko puta postavljene izložbe starog novca iz našeg muzeja i eksponata posuđ enih od zagrebačkog Arheološkog muzeja. Dobili smo prigodne vitrine za izložbu, a jednom prilikom novac za otkup desetak slika poznatoga virovitičkog slikara. Bilo je vrlo korisne suradnje i u toku arheoloških istraživanja, kada smo od nekih poduzeća, naprimjer od Poljoprivrednog industrijskog kombinata, dobivali besplatnu radnu snagu, prijevoz, topli obrok. Svi ti načini prikupljanja novca zahtijevaju mnogo zalaganja i upornosti, katkada ima i neugodnosti. Ali, ako su uspjeh i rezultat dobri, smatramo da je bilo korisno i nije nam žao truda. Posljednjih godina s obzirom na opću ekonomsku situaciju na taj je način teže nešto ostvariti, a donekle se stanje promijenilo otkad smo 1985. ušli u Centar kulture kao radna jedinica, pa više ni ne osiguravamo ni ne raspoložemo sami svojim sredstvima.

Ovo su samo neki primjeri kako smo na razne načine pokušavali upoznati i upozoriti sredinu u kojoj djelujemo na potrebe i mogućnosti muzeja. ■

Primljeno: 30. 9. 1988.

SUMMARY

Various forms of public relations and cooperation of the Virovitica Municipal Museum

Danica Draganić

The Municipal Museum of Virovitica has developed various forms of public relations since its foundation 35 years ago. The opening of the museum and the collecting of museum objects, was accompanied by an intensive campaign by the Museum Council. Every occasional exhibition is publicized by posters, by informing the public in greater detail, by invitation cards for the opening and the catalogue of the exhibition sent to schools, municipal authorities, and to friends of the museum. The Museum has an information point in the town, and a large signal board on the nearby highway. Good relations with mass media are developed and a regular column in the local newspaper devoted to the Museum's activities. Circulating exhibitions are organized as well as loans of museum objects. These were also used as models for the souvenirs of Virovitica. Some local firms are sponsors of museum programs, participating in the cost of the catalogue printing, transportation etc. Unfortunately, when the Museum was incorporated by the Civic Centre in 1985, the PR program was reduced.